

יציאות השבת פרק ראשון שבת

ה.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פיי' מ'ל' שנת
ה'כ"ג ע"ב
יא ב ג ד מיי' ע"ב הלכה
טו:

גליון הש"ס

נב' ברתא כמאן דמליא ב'ו'
עירובין ד' ע"ב:
שם אבא רבא איבשל תא
לאשבעין זכו. וזמיה עו
ע"א. וק"ל דלישם מש"ה
נקט ידו לזייני ע"כ בלמטה
ומזכיר מזה דלגז' יד שמי
אבד: תוס' ד"ה אבא חיב
זכו לפי הירושלמי זכו.
הוכח לעיל ג ע"א מוס' ד"ה
עשומה:

רבינו הגנאל

ואקומה ר' זורא אחרים,
הדינא אחרים אומרים עמד
במקומו וקובל אפילו בירו
חיבי. ש"מ לא בני מקום ד'
דחוקין כגון שפושט כנפיה
קובלה. דאיה כנפיה
קבול. ד' ואמרינן מתיני
נמי כגון שקובלה בטרסקל
שבירו שיש בו ד'. פי'
טרסקל. טבאי. איני הוא
קיי"ל דטרסקל ברשות
הזבים דהיי. נימא דלא
כר' יוסי בר' יהודה. אפילו
תימא ר' יוסי בר' יהודה הוא
מתניתין, והתם דתיני נעץ
קנה ברה"ר התינה בראשו
טרסקל ונתקן מרה"ר ונת
למטה מ' ורמיז' ד' הנוטל מה'
ר' אבהו להא, ואוקמא
הוא כגון ששילש ידו
למטה מג' וקובלה, דכל
פחות מג' ללבד דמי,
וכאלו בקרקע התינה, והאי
העני עומד בשוחה כדכתיב
והולך אחיך שוחה, והוא
בגוף כדכתיב הלכות
כאנתון ראשו. פי' בגומא,
בדרכותיו חופר גומץ,
גומץ וגומא הכל אחד הוא.
גט, קצור בקומתו. ונדרשו
אלו כולם, ואוקמא רבא
הכי באמר האי [נתן] סבר
ידו של אדם חשובה לו כד'
ע"ל. וכן א"ר יוחנן זרק
והלכה ונתה בתוך ידו של
חבירו חיוב. וא"ר יוחנן
עמד במקומו וקובל, כגון
שורק לחבירו (כב) [נדב]
מחשבתו. נעקר ממקומו
אחרי שורק שקובלה, פטור
הזורק שהרי לא נעטרפה
כונתו לקבל באותו מקום,
ממלא באה לידו. בעי
ממקומו וקובל שמו, שנמצא
הוא שורק הוא עצמו
שקובל. שני כוחותיו הללו.
שורק ושעקר וקובל כשני
בני אדם דמו וחיוב, או
דילמא אפילו הכי אדם אחד
הוא, לא נעקר ממקום [נתן]
והונח במקום אחר, אלא
מקום העיקרה הוא מקום
הנחה, כן שניהם כאדם
אחד, ון וקובלה בתוך. הא
דא' משום ר' יוחנן הכניס
ידו לחצר חבירו וקובל מי
גשמי והוציא חיוב, איתני
לאוקומה כגון שקלט מי
גשמי הללו ולא כשהן
יורדין אלא מעל גבי הכותל
משופע דתנו ע"כ הכותל,
כגון דא' ב' סוף עירובין
בהא דתני

לא מחייב ר' א"א ברשות היחיד מקורה. נראה לרש"י דמשמע
ליה מללא נקט מרשות היחיד לרה"י ורשות הרבים באמצע כמו
בפולגתא דר"ע ורצנן והיה דגוינן פ' הורק (ד' עט. ושם) גבי
היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה כו' וקאמר כמאן כרבי דלאמר
קלוטה כמי שהנחה למי לא סביר
לרז ושמאל דהכל דלמי לא חייב
ר' אלא ברשות היחיד מקורה ולדידכו
לרין לשנויי דהתם משום אינטורי
כדמשני התם אליצא דרצנן אפילו
תימא רצנן כי פליגי רצנן לענין שבת
אלל הכא משום אינטורי כו':

אמאי חייב מרה"י לרה"י קא
מפיק. ואפילו משום
מושיט וצדיקתא אמת לא מחייב * לפי
הירושלמי דמנריך שיקבלו שני מידו:
באן למשה מ'. ור"ת נהי דרשות
היחיד לא היו ר"ה נמי לא היו
אלא ככרמליה כמו עמוד גבוה שלשה
ורחב ד' ואמאי חייב ויש לומר דאין
כרמליה כללים כמו שפירש רש"י
לקמן * גבי היתה קופתו מוגתה כו'
קשה לר"י מה עלה של דעמו של
המקשן דע"כ ידע דמתניתין מיירי
למטה מ' בלא פירכא דר' יוסי בר'
יהודה * דכל למעלה מ' היו מקום
פטור ולא מחייב לכ"ע ור"ת מלי פריך
מרבי יוסי ברבי יהודה הא מילתא
דפשיטא אין דלמטה מ' לא הוה
רש"י דהא תא לקמן בזהורק (לקמן
ד' עט.) מולת הכור והסלע שהם
גבוהים * ורמיז' ד' הנוטל מה'
והנוטל על גבן חייב פחות מכן פטור *
ופשיטא דרבי יוסי ברבי יהודה לא
איירי אלא למעלה מ':

בגון ששאל ידו למטה מג' וקבלה.
וקסבר רבי אבהו דלאגד יד
שמייה אלד לאי לא שיהיה אלד מאי
איירא דנטל עני מתוכה אפילו נתן
צעה"כ לתוכה יהא חייב העני
כשהוליא כיון דיד העני מיירי נמי
דהוה למטה מג' דמקמתא יד צעה"כ
יד עני איירי צענין אחד דהא כי נטל
מתוך ידו של צעה"כ דהוי למטה מג'
הוא יד עני נמי למטה מג' וצעה"כ
גוונא אפילו נתן עני צעה"כ לתוך יד עני
יהא חייב: **בגומא**. לרין לפרש
בגומא שהיא רשות הרבים כגון
שרצים משתמשים צה למ"ד תשמיש
על ידי החקק שמייה תשמיש (לקמן
ד' ע"ב) או צענין שהלכים שם רבים
פטור כיון שגופו שם ידו שהיא פשוטה
לרשות הרבים לא הוה כרה"ר דבצר
גופו גריר אע"פ שהיא למטה מג'
כיון דסבר אלד יד שמייה אלד כדפי':
ה"מ היבא דאחשבה לירייה. ור"ת
וילמא הך ולא הוה ללעיל
ו"ל דה"ה דוקא לענין הנחה חשבה
כד' על ד' אלל גבי עקירה לא:
בשני בני אדם רבי ופטור. פי' כי
היכי דשני בני אדם פטור
הראשון משום דלא עזב כלל הנחה ה"י
כיון שחטפו מהילוכו ולא הניח החפץ
ללכת עד מקום הילוכו לא הוה הנחה
ללא נח מכה הזורק או דילמא כאלס
אחד דמי וכיון דעביד עקירה והנחה

מקורה. שיש לה גג: **כמאן דמלי** * (ט). דבר סמוס מכל כד הוי כמלא
חפלים עד גגו דאין איריו חשיב אירי הלכך כל הזרק לתוכו הוי
ככונת: **הסינה רה"י**. דבעי' אלא רשות הרבים דעני מי מוקמת ליה
במקורה: **לרגלי מדרכ**. וכל מלאכות דבשבת ממשכן גמרי לקמן *
מנדממה פרשת שבת לפרשת משכן
בויקרא: **הא מני**. דלא צני מקוס ד'
אחרים היא: **עמד** במקומו. זרק
חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו
וקבל: **חייב**. הזורק דליהו עזב עקירה
והנחה: **עקר**. המקבל ממקומו ורן
לקחת החפץ וקבלו: **פטור**. הזורק
ללא איתעביד הנחה מכחו: **דפשיט**
נפשיה. * פרס בגדו דהוי ד' טרסקל.
ס': **רשום היחיד הוא**. ולאמאי מחייב
משום הוצאה: **לימא**. מתניתין דלא
חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי ברבי
יהודה: **וזרק**. מרשות הרבים: **ונח**
על גביו חייב דלע"ג דלמטה לא הוי
קנה רחב ד' הואיל ובראשו ארבעה
אמרינן * גוד אחיה ממליה הוי רה"י
גמור: **למעלה מ'**. הוי רה"י הואיל
ורחב ד': **ששגל** השפיל כמו * היה
משגל כחבל: **למטה מג'**. דהוה
כקרקע: **והא עומד קסני** העני
עומד בחוף והא יושב הוא: **ששוחה**.
כופף עלמו: **ואיבעית אימא**. בעומד
בגומא וידו סמוכה לשפתה: **איכפל**
תנא כו'. טרחה התנא בכל זאת ולא
היה לו להודיענו דמוליא מרשות
לרשות חייב אלא על ידי דברים הללו
שאין דרכן צדק למני פשט כנף בגדו
לפנים דהוי ד': **היבא דאחשבה**. זה
העושה מלאכה נמכוון לתתה ליד
חבירו כי מתניתין: **אלל היבא** דלא
אחשבה. שהלכה ונחה מעממה צד
חבירו דהא זוריק לא אחשבה ליד
חבירו ללנוחה בגויה דלא נמכוון לכך:
עמד. המקבל במקומו וקבל: **חייב**
הזורק: **פטור**. הזורק דלא עביד
הנחה: **מאי קמיבעיא ליה**. מאי
ספיקא איכא מחיזה טעמא יפטור הא
הילוכו ונחת אלא ק"ל לחירו ועכו
עזב עקירה והנחה: **דשני בני אדם**
דמי ופטור. דהוה לכו שנים שעשויה
דכיון שלל הניח החפץ ליתך עד מקום
הילוכו ונחת אלא ק"ל לחירו ועכו
הוה ליה עקירה קמייתא בלא הנחה:
מה לי הטעניו חבירו. דפטור ליה
תנא דמתניתין דקתני או שנתן
למכה והוה שניה פטורין: **לא**
היבא קיבל. פשט ידו וירדו למכה
ללא עזב מעשה: **אלל אימא**
קלע. השתא סלקא דעתך כשהיה
הקילות יורד הכה צידו אחת וקבלו
בחדתה דעזב ליה עקירה:
קולא

לא מחייב רבי אלא ברשות היחיד מקורה
דאמרינן * ברתא כמאן דמליא אבא
שאינו מקורה לא וכו' ת הכא נמי במקורה
התינה ברשות היחיד מקורה בר"ה מקורה מי
חייב * והאמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי
אבא א"ר הונא אמר רב המעביר חפץ ד'
אמות בר"ה מקורה פטור לפי שאינו דומה
לרגלי מדבר אלא א"ר זירא הא מני אחרים
היא דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקבל
חייב עקר ממקומו וקבל פטור עמד במקומו
וקבל חייב הא בעינן הנחה על גבי מקום ד'
ולכא אלא שמע מינה לא בעינן מקום ארבעה
ודילמא הנחה הוא דלא בעינן הא עקירה
בעינן והנחה נמי דילמא דפשיט כנפיה
וקיבלה דאיכא נמי הנחה אמר רבי אבא
מתניתין * (ט) כגון (שקבל בטרסקל) והניח ע"ג
טרסקל דאיכא נמי הנחה והא ידו קתני תני
טרסקל שבירו התינה טרסקל ברשות היחיד
אלא טרסקל שבר"ה רה"י הוא לימא דלא
כרבי יוסי בר' יהודה דתניא * רבי יוסי בר'
יהודה אומר געץ קנה בר"ה ובראשו טרסקל
זרק ונח על גביו חייב דאי בר' יוסי בר' יהודה
פשט בעל הבית את ידו לחוף ונתן לתוך ידו
של עני אמאי חייב מרה"י לרה"י קא מפיק
אפילו תימא רבי יוסי בר' יהודה התם למעלה
מ' הכא למטה מ' קשיא ליה לר' אבהו מי
קתני טרסקל שבירו והא ידו קתני אלא א"ר
אבהו כגון ששילש ידו למטה מג' וקבלה והא
עומד קתני בשוחה ואיבעית אימא בגומא
ואב"א בנגם * אמר רבא איכפל תנא לאשמעינן
כל הני אלא אמר רבא * אידו של אדם חשובה
לו כד' על ד' וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן ידו
של אדם חשובה לו כד' על ד' א"ר אבין
א"ר אילעאי א"ר יוחנן זורק חפץ ונח בתוך
ידו של חבירו חייב מאי קמ"ל ידו של אדם
חשובה לו כד' על ד' והא אמרה ר' יוחנן
חדא זימנא מהו דתימא ה"מ היבא דאחשבה
הוא לידיה אבל היבא דלא אחשבה הוא
לידיה אימא לא קא משמע לן א"ר אבין א"ר
אילעאי א"ר יוחנן * עמד במקומו וקבל חייב
עקר ממקומו וקבל פטור תניא נמי הכי
אחרים אומרים עמד במקומו וקבל חייב
עקר ממקומו וקבל פטור בעי ר' יוחנן זרק
חפץ ונעקר הוא ממקומו וחזר וקבלו מהו
מאי קמיבעיא ליה אמר רב אדא בר אבהו שני כחות באדם אחד קא
מבעיא ליה שני כחות באדם אחד דמי וחיוב או דילמא
כשני בני אדם דמי ופטור תיקו א"ר אבין א"ר יוחנן חכמים ידו לתוך חצר
חבירו וקבל מי גשמי והוציא חייב מתקוף לה ר' זירא מה לי הטעניו
קלט והא בעינן עקירה מעל גבי מקום ד' וליכא אמר רבי חייה אבא
דרב הונא כגון שקלט מעל גבי הכותל על גבי כותל נמי והא לא נח כדאמר
ד' רבא בכותל משופע הכא נמי בכותל משופע והיבא איתמר דרבא אהא דתנן
היה

חייב ולא דמי לשנים שעשויה ר"ת גרים איפכא כשני בני אדם דמי וחיוב דלאמר לעיל עמד במקומו וקבל חייב וה"י כי קבלה הוא עלמו ולא
חטפה מהילוכו ליחייב דהא איתעביד מחשבתו או דילמא כאלס אחד דמי ופטור דהוי כמו שנתן מימינו לשמאלו דלע"פ שהעביד ד' אמות פטור:
היה

(א) לקמן ע"ב (ב) לקמן ע"ב
עירובין ע"ב (ג) כמותו ע"ב
(ד) ידו גופיה ככה (ה) דף
מנא: (ו) שנתה (ז) ס' ס' ס'
כנף. ש"ל (ח) לקמן ע"ב.
(ט) משה. ו. וס' איתא בחב"ס
(י) דף ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) נב' ארבי ר' אבא ממני
נמי כגון שקבלה בטרסקל
מח"מ וי"צ ס' ס' שש"ק
מטרסקל: (ב) רש"י ד"ה
כמאן דמלי דמי דככ:

מוסף רש"י

נעץ קנה ברה"ר ובראשו
טרסקל. ס' רחב ד' (עירובין
ג'). טרסקל אין עמוק *
ואנו מודיע לו גובה *
שמות הקנה עולה לו גובה,
והקנה אין רחב ד' אלא שאנו
אומרים נמחמת הטרסקל
גוד אחיה וקבלה מקומה את
הקנה והוה לכו ליתקף
המחמת מן הקרקע ולמטה
לשניה דלאו רשות היחיד
(לקמן ע"ב). ידו של אדם
חשובה לו. לענין הנחה
שבת מקום ארבעה על
ארבעה (כתובות ע"א).

תוס' ישנים

(א) אמר מהר"ש דמשקלה
ס' דמתני' איירי למעלה
מ' ומזלי הכלכל' למטה מ'
ול"ל גוד תחת וכו' שני
הכלכלה רשות הרבים:

מוסף תוספות

א. ותניא לקמן גרה שהוה
גבוה עשרה ורחב
ארבעה (ו)זו היא רשות
היחיד גמורה. ש"ס.
ב. ולקמן פרק המצניע
(צב). למ"ד המצניע
פירות ולרשות הזבים ביד
חייב פריך מינה ומשני
התם למעלה מג' הא
למטה מג' אימא אם
הוציא בידו לרה"י למטה
מג' חשיב כמנוח ע"כ
קרקע, והא דפטור ליה
הכא משום דאגרי די שמה
אגרי. מוס' ה"ל"ט. ג. כיון
שלא התינה ליתך עד
מקומה. מוס' ה"ל"ט.
ד. דבני בני בני אדם האי
דפטור לאו משום דלא
חשיבא הנחה אלא משום
דהוי שנים שעשויה. מוס'
ה"ל"ט.

רב נסים גאון

אמר ר' אבהו כגון
ששילש בידו למטה מג'
וקובלה. ועיקר ביריתין
במשנה אבל בתוספתא
במסכת כלאים ועירובין
וסוכה אמרו כל פחות מג'
כלבוד דמי, ואם היתה
ידו של עני סמוכה לארץ
בפחות מג' לרברי ר' אבהו
והניח בעל הבית בתוכה
היה אלו כמלא התינה בחיוב
ובמקום שיש בו ר' ון וחיוב
זכר אמרו בתוספתא בפרק
ג' (דף כה) כל פחות
מג' ללבד דמי, והלכתא
גמירי לה כמו שאמרו בפרק
הזורק (דף צו), ואמרו עוד
בעירובין ובסוכה לגוד
וללבד ולרופן מקומה.